

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tütün üreticilerinin yaşadığı sorunların araştırılması, yerli üretimin desteklenmesi ve uluslararası tekellerin sektöre etkilerinin incelenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve Meclis İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma sürecinin başlatılması gereğini arz ve teklif ederim. 21.04.2025

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

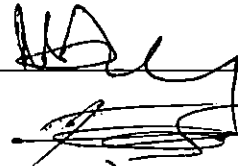
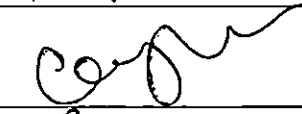
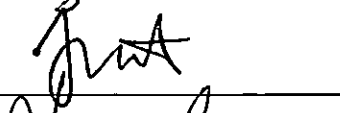
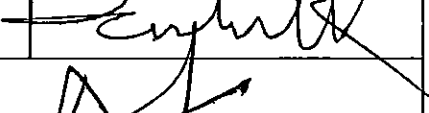
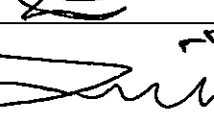
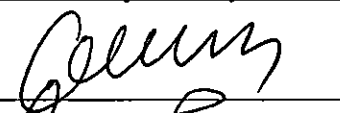
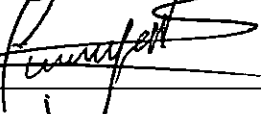
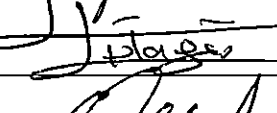
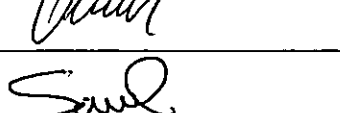
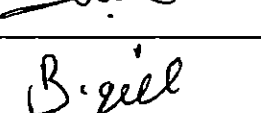
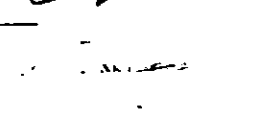
GEREKÇE

TEKEL'in özelleştirilmesinin ardından tütün üretiminde başlayan dönüşüm, Türkiye'de küçük üreticinin üretim gücünü zayıflatmış; tütün sektörü, uluslararası şirketlerin hakimiyetine bırakılmıştır. Bu süreçte tütün üreticisi, geçimini sağlamak için büyük sigara şirketlerinden aldığı avanslara bağımlı hale gelmiş, yerli üretim büyük ölçüde azalmış, ithal tütünün payı ise hızla artmıştır.

2008 yılında yaklaşık 194 bin olan tütün üreticisi sayısı 2009'da 81 bine, 2024 yılı itibarıyla ise 43 bin civarına düşmüştür. Türkiye, 1990'lı yıllarda dünya tütün üretiminde 5. sırada yer alırken bugün 12. sıraya gerilemiştir. 2003 yılında 112 bin ton olan tütün ihracatı, 2023 yılı itibarıyla 49 bin tona kadar düşmüştür. Aynı dönemde tütün ithalatı ise artış göstermiştir. 2023 yılında Türkiye'nin tütün ithalatı 86 bin ton seviyesine ulaşmıştır. Bu durum, dışa bağımlılığı artırmakta, yerli üreticiyi daha da zor durumda bırakmaktadır.

2024 yılı itibarıyla üretim maliyeti kilogram başına 263 TL iken, sigara şirketleri üreticiye yalnızca 180 TL fiyat önermekte, aradaki fark üreticiyi borç batağına itmektedir. Sözleşmelerin bireysel üreticilerle değil üretici örgütleri aracılığıyla yapılması, avans sisteminin denetlenmesi ve kamu adına üretim ile pazarlama süreçlerinin kontrol altına alınması büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda; tütün üreticilerinin yaşadığı sorunların çözüme kavuşturulması, yerli üretimin azalma nedenleri, Uluslararası şirketlerin piyasaya olan etkisi gibi hususların kapsamlı şekilde araştırılması ve gerekli politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını çok önemli ve gerekli görmekteyim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20			